

Postanowienie z dnia 28 lutego 1997 r.
II UKN 76/96

Wznowienie postępowania na podstawie art. 80 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych następuje na wniosek organu rentowego, którego nie można domniemywać ani wyprowadzać ze skargi o wznowienie postępowania sądowego w trybie przepisów działu VI KPC.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Stefania Szymańska, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 1997 r. sprawy z wniosku Henryka W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji organu rentowego od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 października 1996 r. [...]

p o s t a n o w i ł :

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach odrzucił skargę organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem tego Sądu z dnia 29 kwietnia 1996 r. [...], którym przyznano wnioskodawcy Henrykowi W. rentę inwalidzką według II grupy w oparciu o art. 16 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 31, poz. 146 ze zm.). Wyrokując w tej sprawie Sąd badał jedyną kwestionowaną okoliczność, to jest stan zdrowia wnioskodawcy i ustalił - na podstawie opinii biegłych, że wnioskodawca jest inwalidą II grupy od listopada 1995 r.

Wykonując powyższy wyrok organ rentowy zauważył, że w okresie od 1 stycznia do 31 maja 1994 r. Henryk W. nie osiągnął połowy najniższego wynagrodzenia, wobec czego zwrócił mu składki na ubezpieczenie społeczne za ten okres. W związku z tym stwierdził jednak, że inwalidztwo wnioskodawcy powstało po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, nie nabył on więc prawa do przyznanego przez Sąd świadczenia. Te okoliczności zostały przez Oddział ZUS podniesione na uzasadnienie wniesionej w trybie art. 403 § 2 KPC skargi o wznowienie postępowania. Sąd Wojewódzki uznał, że sprawa wysokości osiąganego przez wnioskodawcę wynagrodzenia winna być znana organowi rentowemu, nie zachodzą więc okoliczności pozwalające na wznowienie postępowania przewidziane w art. 403 § 2 KPC. Zażalenie organu rentowego na to postanowienie Sąd Apelacyjny (postanowieniem z dnia 2 października 1996 r. [...]) oddalił, podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji.

Powyższe orzeczenie zaskarżył kasacją organ rentowy i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, "jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy", wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. W przedmiotowej sprawie "bezsportnym jest fakt, że Oddział ZUS wadliwie

ocenił staż pracy wnioskodawcy", czego nie badał Sąd Wojewódzki, a "ponowna ocena dowodów jest nową okolicznością faktyczną w rozumieniu art. 403 § 2 KPC", co uzasadnia kasację.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

W myśl art. 392 § 1 KPC kasacja do Sądu Najwyższego przysługuje stronie od wyroku lub postanowienia, wydanych przez sąd drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Postanowienie Sądu Apelacyjnego oddalające zażalenie na odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, kończy postępowanie w sprawie, co uzasadnia dopuszczenie kasacji. Rozpoznając kasację, Sąd Najwyższy działa w jej granicach, co oznacza, że jest związany wskazanymi podstawami [...] z urzędu natomiast bierze jedynie pod uwagę nieważność postępowania.

Jedyną podstawą kasacji powołaną przez skarżący organ rentowy, było naruszenie przepisów postępowania, określone bliżej w uzasadnieniu, to jest art. 403 § 2 KPC. Przepis ten uzasadnia wznowienie postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wskazane okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, muszą więc istnieć w chwili wyrokowania, muszą też być stronie nieznane, bowiem nie mogła ona z nich skorzystać w poprzednim postępowaniu. Środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku, nie uzasadnia wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 KPC. Stanowisko takie Sąd Najwyższy wyraził już w uchwale z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68 (OSNCP 1969 z. 12 poz. 208).

Odnosząc to do sytuacji występującej w rozpoznawanej sprawie, trzeba stwierdzić, że dokumentacja o wysokości zarobków wnioskodawcy zawarta była w jego aktach rentowych i w toku postępowania nie była przez organ rentowy kwestionowana. Daje to podstawę do przyjęcia braku uzasadnienia dla wznowienia postępowania w myśl powołanego art. 403 § 2 KPC.

W postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 29 kwietnia 1996 r. [...] mógł być zgłoszony zarzut, że wnioskodawca w okresie od 1 stycznia do 31 maja 1994 r. nie osiągnął wynagrodzenia równego połowie najniższego wynagrodzenia, a więc, że inwalidztwo drugiej grupy istniejące od listopada 1995 r., powstało po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia. Ta okoliczność również wskazuje na brak podstaw do wznowienia postępowania w trybie art. 403 § 2 KPC, co trafnie przyjął Sąd Apelacyjny w zaskarżonym kasacją postanowieniu. Wbrew więc zarzutowi kasacji w sprawie nie doszło do naruszenia wskazanego w niej przepisu, nie jest więc ona uzasadniona i podlega oddaleniu, po myśli art. 393¹² KPC.

Na marginesie sprawy wspomnieć należy, że w kwestii wznowienia postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) przewiduje szczególne unormowanie art. 80, odrębne od wznowienia postępowania sądowego regulowanego przepisami postępowania cywilnego.

Według art. 80 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 ustawy o z.e.p. jeżeli prawo lub wysokość świadczenia ustalone zostały orzeczeniem "organu odwoławczego", organ rentowy we własnym zakresie wydaje decyzje korzystne dla zainteresowanego, bądź też wstrzymuje wypłatę świadczenia, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń, zostaną przedłożone dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Jeżeli stwierdzi on, na podstawie przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności, że prawo do świadczeń nie istnieje,

występuje do organu odwoławczego w każdym czasie z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem na podstawie art. 80 ust. 2 pkt 2 ustawy o z.e.p.

Organem odwoławczym w rozumieniu tego przepisu jest właściwy sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.).

Nie oceniając, czy wymienione okoliczności w sprawie występują, powtórzyć należy, że stosowanie tego trybu należy do organu odwoławczego działającego na wniosek organu rentowego, przy czym wniosku tego nie można domniemywać, a w szczególności traktować skargi o wznowienie postępowania sądowego na podstawie przepisów Działu VI KPC, jako wniosku o wznowienie postępowania na podstawie art. 80 ust. 2 pkt 2 ustawy o z.e.p. są to bowiem odrębne, równoprawne instytucje i tryby postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy z mocy przepisu art. 393¹² KPC postanowił jak w sentencji.

N o t k a

Odmienny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 stycznia 1997 r., II UKN 50/96, OSNAPiUS 1997 nr 17 poz. 328)

=====